

7.6 Umění a kultura

7.6.2 Výtvarná výchova

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
2	2	0	0

Charakteristika předmětu

A. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází z obsahu vzdělávací oblasti Umění a kultura, oboru výtvarná výchova v RVP G.

Výtvarná výchova svým obsahem navazuje na výtvarnou výchovu v základním vzdělávání. Vede žáka k hlubšímu pochopení a k uvědomělému užívání vizuálně obrazných prostředků a schopnosti používat je k vyjádření svých vlastních myšlenek, prožitků a postojů. Prostřednictvím výtvarných činností vede žáka k poznání a porozumění výtvarnému umění, k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování výtvarného projevu. Předmět integruje tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova. Žáci jsou hodnoceni průběžně formou slovního hodnocení a klasifikací, která zahrnuje přístup žáka k výtvarné práci i její výsledek.

Organizace výuky:

Před zahájením studia si žáci volí, zda se budou v rámci estetické výchovy věnovat výchově hudební, nebo výtvarné. Výtvarná výchova je pak vyučována v 1. a 2. ročníku, s dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá formou dvouhodinového bloku jednou týdně.

Vyučování probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, vybavené sklápěcími lavicemi a audiovizuální technikou, a v keramické dílně, která je vybavena elektrickou pecí, stříkacím boxem, nádobami na keramickou hmotu.

B. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáky k učení ukázkami obrazových materiálů a k osvojení důležitých poznatků pro pochopení významu a přínosu výtvarného umění;
- vhodnou motivací rozvíjí představivost a fantazii žáků;
- vede žáky k samostatnému přístupu při řešení výtvarných úkolů a k učení se prostřednictvím vlastní tvorby;
- vede žáky formou diskuse k zaujímání a vyjadřování svého postoje k vizuálně obraznému vyjádření.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá žákům množství způsobů zpracování úkolů a vede žáky k využití jeho individuálních schopností a nalézání originálních způsobů řešení;
- vybízí žáky formou diskuse k vyjádření soudů o kvalitě výtvarných prací.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k vyjádření a obhájení jejich názoru při hodnocení výsledků práce a k tomu, aby toleroval názory druhých;
- vede žáky k používání odborného jazyka jako prostředku komunikace a poznání.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky při začlenění skupinové práce k zodpovědnosti za jejich práci ve skupině;
- podporuje v tvořivých činnostech samostatnou i týmovou práci žáků.

Kompetence občanské

Učitel:

- vytváří příležitosti k prezentaci v prostorách školy i na veřejnosti (prezentace projektů, výstavy, webové stránky);
- vede žáky k vnímání a uvědomování si kulturních a duchovních hodnot, významu kulturního dědictví a k toleranci k různorodým kulturním hodnotám.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- pomáhá odhalit žákům jejich schopnosti a rozvíjet je pomocí školních nebo i celostátních soutěží;
- zapojuje žáky do skupinových, třídních nebo školních projektů a odborně jim pomáhá.

Kompetence digitální

Učitel:

- vede žáky k aktivnímu využívání běžně dostupných zařízení pro digitalizaci a medializaci obsahů a forem;
- rozvíjí u žáků podstatné dovednosti pro zpracování a uchovávání digitálního obrazu;
- vede žáky ke zpracování a demonstrování projektů pomocí digitálních aplikací;
- vede žáky k tvůrčímu přístupu a kreativnímu zpracování multimediálních obsahů a forem;
- vytváří příležitosti, které umožní žákům zvolit si k vlastnímu vyjádření formu digitálního obsahu;
- směřuje žáky k systematizaci poznatků a jejich zaznamenání v podobě digitálních textů, obrazů a zvuků;
- vede žáky ke kritickému posouzení kvalit multimediálních a digitálních obsahů a forem;
- vede žáky k aplikování zásad o autorských právech u veškerých typů médií a k dodržování zásad bezpečnosti v digitální komunikaci.

1. ročník

2 hodiny týdně

Obrazové znakové systémy

Očekávané výstupy

Žák:

- porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění
- v konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky
- na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě
- dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu

Učivo

Vizuálně obrazné systémy z hlediska poznání a komunikace; akce využívající přesahů mezi literární, hudební a výtvarnou výchovou; analýza vlastních i uměleckých děl, hledání charakteristických prostředků, barev, tvarů, kompozice, materiálů; osobní sebeprojekce, fotografie. Interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta; srovnávání různých rolí a různého postavení umělce v dějinách; porovnávání zdrojů umělecké tvorby, hledání společenského významu a smyslu. Uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační; hledání podstaty výrazovosti výtvarných prostředků k vlastní praktické činnosti a následné konfrontaci a reflexi; výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku.

Znakové systémy výtvarného umění

Očekávané výstupy

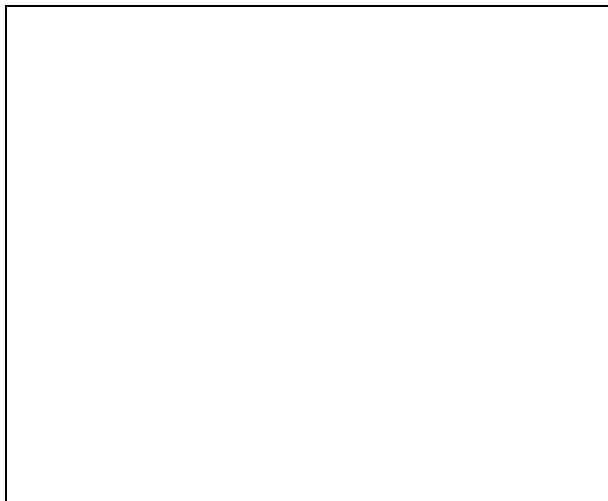
Žák:

- nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů
- charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků
- své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci
- vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční

Učivo

Výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku; požadavek a meze obecné srozumitelnosti, vliv reklamy; vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků; vliv na vědomí a podvědomí; moderní směry; proměnlivost obrazu v čase, proměnlivost tvaru; umělecké směry a jejich vývoj do 19. století; seznamování se současnými výtvarnými tendencemi; návštěvy galerií.

- na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci
- uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí
- vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti
- objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu

Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti

Rozvoj sebevyjadřování, sebepoznání, uplatňování dovedností porovnávat výsledky vlastní tvorby s tvorbou jiných

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Žijeme v Evropě

Porovnávání, hledání shod a rozdílů slohových stylů evropských zemí

2. ročník

2 hodiny týdně

Obrazové znakové systémy

Očekávané výstupy

Žák:

- rozpoznává specifičnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci
- objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření
- na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace
- pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání
- při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření
- na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu

Učivo

Vizuálně obrazné systémy z hlediska poznání a komunikace; plošné a plastické žánry a jejich proměny v prostoru a čase; srovnávání stavu a pozice různých vizuálně obrazných znakových systémů 20. století;
srovnávání různých rolí a různého postavení umělce v dějinách, hledání společenského významu a smyslu; osvobození obrazu od zavedeného zobrazování viditelného, figurace a nefigurace.
Interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta;
porovnávání zdrojů umělecké tvorby, hledání společenského významu a smyslu.
Uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační;
hledání podstaty výrazovosti výtvarných prostředků ve vlastní praktické činnosti a následné konfrontaci a reflexi;
výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku;
osobní sebereflexe, osobní vzpomínky, vztahy.

Znakové systémy výtvarného umění

Očekávané výstupy

Žák:

- využívá znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy
- na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot

Učivo

Požadavek a meze obecné srozumitelnosti, vliv reklamy, masovost projevu, pop art;
moderní směry, moderní a tradiční architektura;
umělecký průmysl; vliv na vědomí a podvědomí;
proměnlivost obrazu v čase - futurismus, expresionismus, surrealismus;
zapojení těla a gest (akční tvorba, body art);
konceptuální tvorba; performance; land art;
seznámení se současnými výtvarnými tendencemi;

- vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií
- rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření
- na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl
- na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace
- samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění
- objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu
- objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“
- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě

Průřezová témata

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti

Rozvoj dovedností a schopností, zaujímat vlastní stanovisko a tolerovat názory jiných

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Žijeme v Evropě

Pochopení kontinuity evropského vývoje - významné osobnosti